

ikke det eneste. Det vil være bekendt, at Folketællingsstatistikken for 1890 giver det Resultat, at Landbruget ernærer 40 pCt., medens Haandværk og Industri den Gang ernærede 25—26 pCt., og det er jo saaledes, at medens Landbrugernes Antal holder sig stationært, plejer Haandværk og Industri at være i Tiltagen, saa den Tid vil ikke være fjern, da de begge kunne mødes med et lige Folketal, og altsaa ogsaa fra det Synspunkt ville kunne stille deres Fordringer med samme Styrke og samme Berettigelse. Og man vil jo umulig i dette høje Ting kunne begunstige den ene Erhvervsklasse i Landet, naar man ikke er beredt til at vise andre den samme Begunstigelse. — Der er et Par Bemærkninger endnu, jeg skal gøre til Spørgsmaalet om Statsdrift, særlig paa den her omhandlede Route. En æret foregaaende Taler, det ærede Medlem fra Slagelse (Røedt) sagde, at det, man her ønskede, i Grunden var en Eksportpræmie for Landbruget, og det er et Udtryk, som bør slaas fast, idet det rammer, hvad her virkelig kræves. Hvorfor ønsker man nemlig Statsdrift? Er det, fordi den er billigere? Nej, det modsiges fra alle Sider; den er dyrere. Hvad er det da, man ønsker gennem Statsdriften? Det er to Ting: en bedre Behandling af Varerne og en billigere Fragt. Hvad nu det første angaar, en bedre Behandling af Varerne, da skal jeg ikke sige andet, end at her indrømmer jeg, det er berettiget, at Staten paakalder, naar det gælder om at tilvejebringe bedre Afstøvningsmaskiner og slikt, end den private Næringsdrift er i Stand til at indrette paa en saadan Maade, at det betaler sig for den. Men det, jeg lægger Hovedvægten paa, og, som jeg tror for de enkelte Landbrugeres Bedkommende er det afgørende, det er Kravet paa den billige Fragt. Men dyrere Drift og billigere Fragt, det vil sige Statstilskud, altsaa Eksportpræmie, og denne Eksportpræmie er jeg imod i dette særlige Tilfælde. Naar man har en privat Næringsdrift — her Kederi — hvad enten den føres gennem et Selskab eller en privat Person, og man siger til denne private Næringsdrift: I drive ganske vist Jer Næring saa godt I kunne, og tage den Fragt, I ere nødt til for at faa Kapitalen forrentet, men nu vil Staten sætte en Drift i Gang paa anden Basis. Den trænger ikke til at faa sine Kapitaler forrentede, den kan faa Pengene nok af Statteydernes Sommer. Derfor sætter den nu en Drift i Gang for den halve Fragt, hvilket I ikke kunne konkurrere med, og I maa da flytte Jer eller sejle for Fragter, der ikke kunne forrente Pengene. Sætter man altsaa en Drift

i Gang, som skyder det private Erhverv ud, og man gør det for at skaffe et andet Erhverv i Landet et Statstilskud, saa er man inde paa Veje, som jeg finder ganske forfæstelige. Vel er jeg ikke saavidt enig med det ærede Medlem for Slagelse, at jeg under alle Omstændigheder er en Modstander af en Eksportpræmie, skønt jeg ikke betragter dem som en saa helbig Maade at støtte paa som visse andre Former for Statshjælp, men jeg er ikke nogen principiel Modstander deraf. Naar man kom til det Resultat, at man sagde: Det danske Landbrug kan ikke bære sig længere, det maa have Statshjælp og have den i Form af Eksportpræmie, saa vilde jeg maasse sige: Ja, ja, saa maa det have den. Og nu er her jo ikke Tale om nogen kolossal Eksportpræmie. — Det er noget, man skal lægge Mærke til. Den ærede Minister har oplyst, at Fragten for 1 Pd. Smør fra Esbjerg til London er $1\frac{1}{8}$ Ore, altsaa kan den Fragtmedfættelse, der maatte ønskes, ikke beløbe sig til nogen stor Sum. Hvis vi f. Eks. antage, at der udføres 100 Millioner Pd. Smør og Flæst fra Esbjerg — saa meget udføres der jo endnu ikke efter det foreliggende, men jeg tager her et rundt Tal — saa vilde en Medfættelse i Fragten af $\frac{1}{2}$ Ore koste Landet ca. $\frac{1}{2}$ Million Kr., og denne Udgift af $\frac{1}{2}$ Million vilde rimeligvis kunne bæres. Men jeg vilde da foreslaa, at denne halve Million blev betalt til Landmændene i Forhold til det Smør, hver udførte. Resultatet for Landmanden vilde nemlig blive det samme eller maasse bedre, men Resultatet for vor Søfart vilde blive anderledes; den vilde ikke blive konkurreret bort fra sit Erhverv ved en Statsdrift, men kunde vedligeholde sin Fart og sin Evne til at bære sig ligesom andre Erhverv og andre Landes Søfart. Staten støttede altsaa Landbruget uden at ødelægge Søfarten. Dette vilde jeg langt foretrække, thi det forekommer mig, at det vilde være yderst uheldigt, om Søfarten paa dette enkelte Punkt eller maasse paa flere af sine Hovedlinjer skulde ødelægges for at tilvejebringe Eksportpræmie til et andet Erhverv. Det forekommer mig, at et Erhverv, der ikke har gjort noget ondt, maa have Lov til at bestaa, selv om man vil give et andet Erhverv en Eksportpræmie. Jeg synes, dette er en Hovedindvending mod den Form, hvorunder Statsdrift kommer frem her. — Naar der er Tale om at yde Statstilskud, er der et Princip, som det vil være Tinget bekendt, at jeg er en Tilhænger af, nemlig at Staten gennem Lovgivningen og gennem Toldforanstaltninger skal fremhjælpe Næringer, der ikke før have været drevne her,